

België - Belgique

P.B. 9050 Ledeberg 1
3/6148

maart - april 2005
jaargang 81 - nummer 2

DOVEN NIEUWS

**71330 handtekeningen voor
erkenning Vlaamse Gebarentaal!**

tijdschrift van Fevlado vzw
Federatie van Vlaamse DovenOrganisaties
Coupure Rechts 314, 9000 Gent
tweemaandelijks

afgiffekantoor 9050
Ledeberg 1

Dossier: Erkenning Vlaamse Gebarentaal

Erkenning Vlaamse Gebarentaal: DE TIJD IS RIJP

De Vlaamse Gebarentaal (VGT) is de eerste taal of de moedertaal van ongeveer 6000 Vlamingen. Het is een oude en natuurlijke taal die van generatie op generatie doorgegeven wordt, maar ze is niet officieel erkend als taal in Vlaanderen. Op praktisch vlak is er wel sprake van een erkenning. Zo hebben dove volwassenen recht op tolken Vlaamse Gebarentaal in bepaalde situaties. Ook dove kinderen die integreren in het reguliere onderwijs krijgen een beperkt aantal tolkuren toegewezen door de overheid. De Vlaamse Dovengemeenschap vraagt reeds jaren om een erkenning van hun taal door de overheid, maar werd niet gehoord. Tot nu toe.

In januari 2004 richtte een groep jongeren die weten wat ze willen het Doof Actie Front (DAF) op met als doel: de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal. Na afstemming met Fevlado, het Vlaams Gebarentaal Centrum en Vlaams Parlementslid Helga Stevens startte DAF een petitie

Heel wat belangstellenden in het Vlaams Parlement

voor de erkenning van de VGT. Het minste wat we kunnen zeggen is dat deze petitie een succes was. Er werden maar liefst 71330 handtekeningen verzameld op 4 maanden tijd. Deze handtekeningen werden op woensdag 26 januari 2004 overhandigd op het Vlaams Parlement.

Ondertussen bleef Fevlado actief lobbyen om de verschillende Vlaamse ministers bewust te maken dat de Vlaamse Dovengemeenschap hun taal erkend wil zien. De ministers van Welzijn, Gelijke Kansen en Cultuur lieten reeds weten dat ze deze eis willen ondersteunen.

Ook Vlaams Parlementslid Helga Stevens zet alles op alles om de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal te realiseren. Zij bereidt nu een voorstel voor een nieuw decreet ter erkenning van de VGT voor. De bedoeling is om in de nabije toekomst dit voorstel voor te leggen aan het

Vlaams Parlement. In diezelfde periode zullen DAF, het Vlaams Gebarentaal Centrum en Fevlado hun advies over de invulling van de erkenning van de VGT ook doorgeven aan het Vlaams Parlement.

Iedereen voelt aan dat het sociale en politieke klimaat nu rijp is om de Vlaamse Gebarentaal als taal te erkennen. Dankzij taalkundig onderzoek is het duidelijk dat deze visuele taal een natuurlijke en volwaardige taal is. Dankzij sensibilisatie is de ruime maatschappij er zich van bewust dat het discrimineren van een taal leidt tot sociale uitsluiting. Dankzij de aanwezigheid van een dove juriste in het Vlaams Parlement wordt de politieke wereld geconfronteerd met de Vlaamse Gebarentaal als een volwaardige taal. De eerste stappen naar de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal zijn gezet en de Vlaamse Dovengemeenschap zal hiervoor blijven lobbyen.

Taissa Cruciani en Carolien Doggen met de 71.330 handtekeningen!

Over het Doof Actie Front

Het Doof Actie Front (DAF) werd opgericht in januari 2004 en bestaat uit een groep geëngageerde Dove en horende jongeren, allen Vlaamse gebarentaalgebruikers.

Ze willen samen nadenken over verschillende thema's waarmee Doven in Vlaanderen geconfronteerd worden en daarbij ook te weten komen hoe het eraan toegaat in het buitenland. De nadruk ligt echter —zoals de naam zegt— op actie. Niet alleen denken, maar ook doen!

Met hun eerste actie willen ze streven naar de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal. Ze werken hiervoor samen met Fevlado (Federatie van Vlaamse DovenOrganisaties) en hebben contacten met de EUD (European Union of the Deaf).

DAF bestaat uit:
Maartje De Meulder
Carolien Doggen
Isabelle Smessaert
Taissa Cruciani
Jan Adriaenssens

Waarom DAF?

Voor DAF is er een tekort aan informatie in de Vlaamse Gebarentaal voor de Vlaamse Doven. Daarom is er ook hun website www.doofactiefront.be. Daar bieden ze zoveel mogelijk informatie in VGT aan.

Ze vinden echter ook dat VGT een betere plaats verdient in Vlaanderen. Daar strijden ze dan ook voor, onder andere door te ijveren voor de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal. Maar DAF wil ook verder denken.

Interview: Maartje De Meulder

1. Stel jezelf kort voor.

Ik ben Maartje De Meulder. Ben doof en 23 jaar oud. Ik zit momenteel in het laatste jaar orthopedagogiek aan de Universiteit Gent. Ik woon in Antwerpen.

2. Vanwaar kwam het idee om DAF op te richten?

Eigenlijk kwam dat idee van mijn vriend Jan (die horend is) en mezelf. We waren aan het praten over de situatie in Vlaanderen. Het viel ons op dat er wel dove jongeren zijn die heel actief zijn, maar dat er nog meer zou moeten samengewerkt worden om een bepaald doel te bereiken. Er

was al wel Jong-Fevlado dat zich bezighoudt met vorming, maar wij wilden ook op het politieke vlak één en ander laten bewegen, én we wilden ook informatie verspreiden in Vlaamse Gebarentaal. In januari 2004 werd DAF dan opgericht. We zijn gestart met zes mensen (waarvan vier horend en twee doof). Twee mensen zijn eruit gegaan omdat ze te weinig tijd hadden, en dit jaar is er dan nog een nieuwe dove persoon bijgekomen, waardoor we nu met vijf zijn (drie doof en twee horend).

3. Wanneer kwam het idee in jullie op om een petitie voor

de erkenning van de VGT te organiseren?

Ons eerste plan was eigenlijk om over verschillende Dove thema's informatie te verspreiden in VGT, via de website. We merkten dat er internationaal veel te doen was rond erkenning van gebarentalen. Toen we een vergelijking wilden maken tussen de situatie in Vlaanderen en die in het buitenland, stelden we vast dat de situatie hier niet echt rooskleurig was. We besloten er zelf iets aan te doen. In het voorjaar van 2004 hebben we dan —eerder achter de schermen— gelobbyt bij de Vlaamse politieke partijen. Zo zijn we ontvangen

door Steve Stevaert (sp.a) en Yves Leterme (toen nog voorzitter van CD&V). Met beide voorzitters hadden we een positief gesprek. Van de andere partijen kregen we een positief antwoord dat ze de erkenning van VGT steunden. Ondanks ons lobbywerk, werd de erkenning van VGT toch niet opgenomen in het Vlaams regeerakkoord van juni 2004. We hadden ook zelf wat vragen bij dat lobbywerk: het was wel interessant, maar eigenlijk gebeurde het ook over de hoofden van de dovengemeenschap heen, en we wilden die juist nauw betrekken. Toen kwamen we te weten dat Vlaanderen zoiets kent als het recht om een verzoekschrift in te dienen. Elke Vlaming mag bij het Vlaams Parlement een verzoekschrift indienen over om het even welk thema (het moet natuurlijk wel een bevoegdheid zijn van de Vlaamse Gemeenschap), en vanaf dat er 15.000 handtekeningen verzameld worden voor dat verzoekschrift, is het Parlement verplicht het te behandelen en de eerste ondertekenaar uit te nodigen. Het indienen van zo'n petitie leek ons wel een goed idee en ook een ideale manier om heel veel mensen te betrekken. Op 25 september 2004 (met WDD) hebben we onze petitie dan gelanceerd.

4. Jullie verzamelden 71330 handtekeningen op 4

maand tijd. Hoe hebben jullie dat klaar gespeeld?

We hadden nooit verwacht dat we zoveel handtekeningen zouden verzamelen. Voor het begin van de actie hebben we lang nagedacht over die termijn van 4 maanden. Het voordeel van zo'n korte periode is dat iedereen beseft dat de tijd dringt, en dat iedereen zich erg inspant om op zo'n korte periode zoveel mogelijk handtekeningen te verzamelen. Die korte, spannende periode heeft dus effect gehad. Verder heeft het veel geholpen dat onze actie brede bekendheid kreeg. Nog tijdens de actie verschenen er al artikels over de petitie in De Standaard, de Gazet van Antwerpen en Libelle, we kwamen op de radio. Fevlado zorgde ook mee voor de bekendmaking van de petitie (zo zat er bijvoorbeeld een blanco lijst in elke exemplaar van Dovennieuws), we hebben zelf een website die druk bezocht wordt. En ook de mond aan mond (of beter: hand aan hand) reclame heeft zijn werk gedaan. De petitie is tot in alle uithoeken van Vlaanderen verspreid geraakt. Eind december waren wij elke dag toch zo'n drie kwartier bezig met alle handtekeningen te tellen.

5. Wij hebben vernomen dat er ook tegenstand was tegen de petitie en de vraag voor de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal. Weet je de redenen hiervoor?

Iedereen die een beetje thuis is in de dovenwereld, weet dat die wereld nog steeds erg verdeeld is, en niet met één stem spreekt naar de buitenwereld toe. Dat is een héél pijnlijke zaak. Zo zijn er doven die ervoor kiezen om geen VGT te gebruiken (sommige orale, postlinguale doven en sommige slechthorenden). Zij vrezen ervoor dat de erkenning van VGT negatieve gevolgen zal hebben voor hen. Dit zal niet gebeuren.

Verder ondervonden wij ook nog tegenkating van één bepaalde dovenschool, die niet volledig akkoord was met de inhoud van de petitie. Het is verbazingwekkend dat zo'n vraag anno 2005 nog steeds op verzet stuit vanwege het dovenonderwijs!

6. Op 26 januari mocht je de petitie afgeven in het Vlaams Parlement. Hoe is dit verlopen?

Wij zijn enorm goed ontvangen in het Vlaams Parlement. De persconferentie is goed verlopen, het was interessant om de erkenning van VGT vanuit vier verschillende standpunten belicht te zien (namelijk dat van Helga Stevens, Filip Verstraete, Mieke Van Herreweghe en mezelf). De aanwezige pers vond dat blijkbaar ook. Ook de Dove aanwezigheid op de persconferentie was hartverwarmend.

7. Er was ook een kort overleg met de voorzitter van het Vlaams Parlement, Norbert De Baetselier. Voel je dat de Vlaamse dovengemeenschap op zijn steun kan rekenen?

Zeker en vast. Hij vertelde dat hij zelf twee dove mensen in zijn familie heeft, en het probleem dus een beetje kent. Hij begreep ook onmiddellijk waarom wij de erkenning van VGT zien als een culturele aangelegenheid, dat was voor hem vanzelfsprekend. Verder heeft De Baetselier het belang benadrukt van taalkundig onderzoek naar VGT voor het verbeteren van de situatie in het dovenonderwijs. Een situatie die hem blijkbaar nauw aan het hart ligt. Eergisteren nog —nauwelijks een week nadat we de petitie afgaven— kregen we al een brief van het Vlaams Parlement dat ons verzoekschrift ontvankelijk is verklaard, en behandeld zal worden in de commissie Cultuur.

8. Zijn er andere belangrijke politieke partners die DAF al lieten weten dat zij de eis voor de erkenning van de VGT steunen?

Nog dezelfde namiddag van de persconferentie verstuurde minister van Cultuur Bert Anciaux al een bericht dat hij de erkenning wil laten onderzoeken. Midden februari hebben wij een onderhoud op zijn kabinet. Maar vooral Helga Stevens is een belangrijke partner, die ons initiatief ten volle steunt. Zij zal haar voorstel van decreet bespreken samen met de afgevaardigden voor de commissie Cultuur van de verschillende meerderheidspartijen.

9. Er zal ook een samenwerking komen tussen DAF, VGTC en Fevlado om verder te lobbyen. Hoe zie je die samenwerking?

Het is belangrijk dat alle partners betrokken worden bij het voorbereiden van de erkenning van VGT (en natuurlijk ook daarna nog, wanneer de gevolgen moeten worden bekeken). Het voordeel van de samenwerking met Fevlado en VGTC is dat iedereen elkaar kan aanvullen. DAF is de jonge actiegroep, het VGTC heeft

een meer taalkundige kijk op de zaken en Fevlado heeft dan weer veel ervaring en ook veel contacten. Zo'n samenwerking kan alleen maar positief zijn. Ook Helga Stevens zal hierbij nauw betrokken worden.

10. Laten we dan even naar het buitenland kijken. In Wallonië is de Langue des Signes de Belgique Francophone al erkend, maar velen zeggen dat de erkenning een lege doos is. Wat vind jij?

Ik weet zelf niet genoeg over taalwetgeving om mij daarover uit te spreken. Maar het is wel zo, dat wij veel contact hebben met een professor taalwetgeving van de Universiteit Antwerpen, die het Waalse decreet heeft onderzocht. Hij zegt dat dit helemaal niet zo'n lege doos is, maar wel een sterk begin!

11. In Nederland is de Nederlandse Gebarentaal nog steeds niet erkend, weet jij waarom niet?

De situatie is Nederland is —qua taalwetgeving— niet vergelijkbaar met die in Vlaanderen. In 1996 werd het rapport “Meer dan een gebaar” gepubliceerd, maar daar is tot nu toe weinig tot geen gevolg aan gegeven.

NGT is door de Nederlandse samenleving en het dovenonderwijs weliswaar erkend als volwaardige taal (men startte er al in 1998 met tweetalig onderwijs), maar de Nederlandse overheid heeft NGT niet wettelijk erkend. Ik heb er mijn twijfels bij of dit ooit zal gebeuren: de Nederlandse overheid heeft immers aangegeven dat het volgens hun grondwet onmogelijk is om NGT wettelijk te erkennen.

12. Het is duidelijk dat de uitdrukking “je bent jong en je wil wat” bij jou past. Jij bent ook nu al secretaris van Fevlado. Wat vind je van de federatie?

Fevlado is al een goede leerschool geweest voor mij. Een uitdaging. Ik vind dat Fevlado al heel wat heeft bereikt, zeker als je rekening houdt met de weinige middelen die we hebben. Met meer middelen zouden we dus nog zoveel meer kunnen doen! Hopelijk zal dit binnen niet al te lange tijd opgelost kunnen worden. Ik ben me er sinds drie jaren dat ik actief ben binnen de Federatie, ook meer en meer bewust van geworden dat politiek een grote impact heeft op ons leven, ook op het leven van Dove mensen. Ik heb het belang geleerd van goed lobbywerk, en van goede contacten. De toekomst vormt echter onze belangrijkste uitdaging. De wereld verandert razend snel, en Fevlado zal mee moeten veranderen. Dat is geen makkelijke opdracht. Ten aanzien van tal van onderwerpen zullen we een standpunt moeten innemen en onze visie kenbaar moeten maken: het dovenonderwijs, het CI, geïntegreerd onderwijs, ... Onderwijs blijft voor de dovengemeenschap één van de allerbelangrijkste aandachtspunten.